

Jeffrey D. Sachs: AMERICKÉ VÁLKY A DLUHOVÁ KRIZE USA

- CZ24 News | 29. května 2023

USA: V roce 2000 činil státní dluh USA 3,5 bilionu dolarů, což se rovnalo 35 % hrubého domácího produktu (HDP). V roce 2022 činil dluh 24 bilionů dolarů, což se rovnalo 95 % HDP. Dluh USA prudce roste, a proto je v současnosti Amerika v dluhové krizi. Přesto republikáni i demokraté postrádají řešení: zastavení amerických vybraných válek a snížení vojenských výdajů.

Předpokládejme, že by vládní dluh zůstal na skromné úrovni 35 % HDP jako v roce 2000. Dnešní dluh by činil 9 miliard dolarů, zatímco dnes je to 24 bilionů dolarů. Proč se americká vláda zadlužila o nadbytečných 15 bilionů dolarů?

Největší odpovědí je závislost americké vlády na válce a vojenských výdajích. Podle Watsonova institutu při Brownově univerzitě dosáhly náklady na americké války od fiskálního roku 2001 do fiskálního roku 2022 neuvěřitelných [8 bilionů dolarů](#), což je více než polovina z dalších 15 bilionů dolarů dluhu. Dalších 7 bilionů dolarů vzniklo zhruba stejným dílem z rozpočtových deficitů způsobených finanční krizí v roce 2008 a pandemií Covid-19.

Postavit se vojensko-průmyslové lobby je prvním důležitým krokem k tomu, aby si Amerika udělala pořádek ve svých financích.

Aby Amerika překonala dluhovou krizi, musí přestat živit vojensko-průmyslový komplex (MIC), nejmocnější lobby ve Washingtonu. Jak 17. ledna 1961 slavně [varoval](#) prezident Dwight D. Eisenhower: „Ve vládních radách se musíme chránit před získáním neoprávněného vlivu, ať už žádaného, nebo ne, vojensko-průmyslovým komplexem. Potenciál pro katastrofální nárůst nesprávně umístěné moci existuje a bude přetrvávat.“ Od roku 2000 MIC vedl USA do katastrofálních válek podle vlastního výběru v Afghánistánu, Iráku, Sýrii, Libyi a nyní na Ukrajině.

Vojensko-průmyslový komplex si již dávno osvojil vítěznou politickou strategii, když zajistil, že vojenský rozpočet dosáhne do všech obvodů Kongresu. Výzkumná služba Kongresu nedávno [připomněla](#), že „výdaje na obranu se dotýkají každého obvodu člena Kongresu, mimo jiné prostřednictvím platů a dávek pro vojáky a důchodce, ekonomických a environmentálních dopadů zařízení a nákupů zbraňových systémů a dílů od místního průmyslu“. Jen statečný člen Kongresu by hlasoval proti vojensko-průmyslové lobby, ale statečnost rozhodně není pro Kongres charakteristická.

Americké roční vojenské výdaje se nyní pohybují kolem 900 miliard dolarů, [což je zhruba 40 %](#) celkových světových výdajů a více než dalších 10 zemí dohromady. Vojenské výdaje USA byly v roce 2022 třikrát vyšší než výdaje Číny. Podle rozpočtového úřadu Kongresu [budou vojenské výdaje v letech 2024-2033](#) činit při současném výchozím stavu ohromujících 10,3 bilionu dolarů. Čtvrtině nebo více z této částky by se dalo předejít ukončením amerických vybraných válek, uzavřením mnoha z přibližně 800 amerických vojenských základen po celém světě a vyjednáváním nových dohod o kontrole zbrojení s Čínou a Ruskem.

Namísto míru prostřednictvím diplomacie a rozpočtové odpovědnosti však MIC pravidelně straší Američany komiksovým vyobrazením padouchů, které musí USA za každou cenu zastavit. Po roce 2000 se na tomto seznamu objevil afghánský Taliban, irácký Saddám Husajn, syrský Bašár Asad, libyjský Moammar Kaddáfí, ruský Vladimir Putin a nedávno čínský Si Ťin-pching. Válka, jak je nám opakovaně říkáno, je nezbytná pro přežití Ameriky.

Mírově orientovaná zahraniční politika by se setkala s tvrdým odporem vojensko-průmyslové lobby, nikoli však veřejnosti. Značná část veřejnosti si [již přeje menší](#), nikoli větší zapojení USA do záležitostí jiných zemí a menší, nikoli větší nasazení amerických vojáků v zahraničí. Pokud jde o Ukrajinu, Američané si v drtivé většině přejí v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou spíše „menší roli“ (52 %) než „hlavní roli“ (26 %). To je důvod, proč se Biden ani žádný z nedávných prezidentů neodvážil požádat Kongres o jakékoli zvýšení daní, aby mohl platit americké války. Odpověď veřejnosti by byla hlasitě „Ne!“.

Americké války, které si Amerika vybrala, byly sice pro Ameriku strašné, ale pro země, které Amerika údajně zachraňuje, byly mnohem větší katastrofou. Henry Kissinger se proslavil vtipem: „Být nepřitelem Spojených států může být nebezpečné, ale být jejich přítelem je smrtelné.“ Afghánistán byl v letech 2001 až 2021 americkou záležitostí, dokud ho Spojené státy nenechaly rozbitý, zkrachovalý a hladový. Ukrajina je nyní v americkém objetí, se stejným pravděpodobným výsledkem: pokračující válkou, smrtí a ničením.

Vojenský rozpočet by se dal rozumně a hluboce snížit, kdyby USA nahradily své výběrové války a závody ve zbrojení skutečnou diplomacií a dohodami o zbrojení. Kdyby prezidenti a členové Kongresu jen naslouchali varováním špičkových amerických diplomatů, jako byl [William Burns](#), velvyslanec USA v Rusku v roce 2008 a nyní ředitel CIA, USA by chránily bezpečnost Ukrajiny prostřednictvím diplomacie a dohodly by se s Ruskem, že USA nebudou rozšiřovat NATO na Ukrajinu, pokud Rusko zároveň nebude na Ukrajině působit se svou armádou. Přesto je neúnavné rozšiřování NATO oblíbenou záležitostí MIC; noví členové NATO jsou hlavními odběrateli amerických zbraní.

USA také jednostranně odstoupily od klíčových dohod o kontrole zbrojení. V roce 2002 USA jednostranně odstoupily od Smlouvy o zákazu balistických raket. A namísto toho, aby podporovaly jaderné odzbrojení – což USA a další jaderné mocnosti musí podle článku VI Smlouvy o nešíření jaderných zbraní -, vojensko-průmyslový komplex prodal Kongresu plány na vynaložení více než [600 miliard dolarů](#) do roku 2030 na „modernizaci“ amerického jaderného arzenálu.

MIC nyní hovoří o možnosti války s Čínou kvůli Tchaj-wanu. Bubnování na buben války s Čínou zvyšuje vojenský rozpočet, ale válce s Čínou se lze snadno vyhnout, pokud se USA budou držet politiky jedné Číny, která je správným základem americko-čínských vztahů. Taková válka by měla být nemyslitelná. Mohla by způsobit nejen bankrot USA, ale i konec světa.

Vojenské výdaje nejsou jediným rozpočtovým problémem. Stárnutí obyvatelstva a rostoucí náklady na zdravotní péči přispívají k fiskálním potížím. Podle Rozpočtového úřadu Kongresu dosáhne dluh [v roce 2052 185 % HDP](#), pokud se současná politika nezmění. Náklady na zdravotní péči by měly být omezeny, zatímco daně pro bohaté by se měly zvýšit. Postavit se vojensko-průmyslové lobby je však nezbytným prvním krokem k tomu, aby se v Americe udělal pořádek ve fiskální oblasti, což je nutné k záchraně USA a možná i celého světa před zvrácenou americkou politikou řízenou lobby.

AUTOR: Jeffrey D. Sachs

[ZDROJ](#)

Překlad: zvedavec.news